

RIIKLIKU KOOLITUSTELLIMUSE RAAMES RAHASTATUD ÕPPEKAVADE KVALITEEDIHINDAMINE

Võrdlusanalüüs 2024. ja 2025. aasta
hindamise tulemustest

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Hindamismudel ja metoodika	4
3. Hindamine numbrites.....	5
4. Hindamise tulemused 2024-2025	5
Õppekavade vastavus täienduskoolituse standardile.....	5
Õpiväljundite sõnastamine ja sobivus õppekavaga.....	6
Õppekava ja õpiväljundite sobivus sihtrühmaga	7
Hindamine ja lõpetamise nõuded õppekavades	8
Hinnang õppekavale	9
5. Kvalitatiivne analüüs	10
6. Kokkuvõte	12

Tegevust viiakse läbi ESF projekti „Täiskasvanuhariduse arendamine ja mitteformaalsete õppimisvõimaluste pakkumine („VÕTI“)” tegevuse 2.2.2. „Täienduskoolituste ja täienduskoolitusasutuste kvaliteedi arendamine” raames.

Analüüsi koostasid: Marja Saarma ja Trine Tamm

1. Sissejuhatus

Käesolev analüüs annab ülevaate riikliku koolitustellimuse (RKT) raames rahastuse saanud täienduskoolituse õppekavade kvaliteedihindamise tulemustest. Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur viis Haridus- ja Teadusministeeriumi tellimisel läbi kaks hindamist ajavahemikus suvi 2024 ning kevad–suvi 2025.

Hindamisele oli seatud kaks eesmärki:

1. Kaardistada RKT täienduskoolituse õppekavades esinevad kitsaskohad ning teha analüüsi põhjal ettepanekuid arendustegevusteks, mis toetavad õppekavade kvaliteedi tõstmist.
2. Anda koolidele toetav ja terviklik tagasiside õppekavade kvaliteedi tõstmiseks.

Hindamise käigus võrreldi õppekavade vastavust täienduskoolituse standardi nõuetele, lähtudes standardiversioonist, mis kehtis 01.01.2017–24.04.2025.

Hindamine oli õppeasutusi toetava suunitlusega: fookus ei olnud üksnes miinimumnõuete täitmise kontrollimisel, vaid eelkõige kvaliteetse õppe kujundamise ja parendamise toetamisel. Hindamise peamised kasusaajad olid õppeasutused ning kaudselt tulevased õppijad.

2. Hindamismudel ja metoodika

Hindamine viidi läbi hindamismudeli alusel, mis koostati täienduskoolituse standardis õppekavale esitatud nõudeid järgides. Seejuures on oluline märkida, et aluseks võetud standard kehtis kuni 24.04.2025, kuid ka 2025. aastal valimisse kuulunud õppekavad olid esitatud enne standardi muutmist, mistõttu hindasime neid esitamise hetkel kehtinud standardi vastu.

Valimi suurus kooli kohta oli sõltuvuses mõlemal aastal rahastuse saamise kogusummaga. Minimaalselt hinnati igast koolist 3 õppekava, välja arvatud juhul, kui see ei olnud võimalik (kool sai rahastust vähem kui 3 erinevale õppekavale). Maksimaalselt hinnati ühest koolist mõlema aastal 7 õppekava.

Iga kooli õppekavadele andis hinnangu üks ekspert, kes hindas õppekavade vastavust mudeli kriteeriumitele, määrates iga kriteeriumi puhul, kas see oli täidetud, osaliselt täidetud või täitmata, välja arvatud standardi nõuetele vastamise puhul, kus hinnati binaarselt – vastab või ei vasta. Kokkuvõtlik tagasiside koolile esitati tervikuna kõikide kooli esitatud õppekavade põhjal.

Taustaandmed	Õppekavarühm	Õppekava nimetus			
Standardis toodud nõuetele vastavus (binaarne)	Õppekava nimetus	Õppekavarühm	Õpiväljundid	Õpingute alustamise tingimused	Õppe sisu
Hinnang õpiväljunditele	Õppekeskkonna kirjeldus	Õppematerjalide loend	Lõpetamise tingimused	Väljastatavad dokumendid	Koolitaja kvalifikatsioon
Hinnang sihtrühma sobivusele	Sõnastus arusaadav	Kirjeldavad oskusi, teadmisi, hoiakuid	Saavutatav(ad) etteantud mahuga		
Lõpetamise nõuded	Põhjendus	Õpiväljundid	Alustamise tingimused	Õppe sisu	
Hinnang õppekavale	Hinnatakse kavandatud õpiväljundeid	Hindamismeetodid sobivad	Hindamiskriteeriumid sobivad		
Sõnaline tagasiside	Sidus tervik	Õppe adekvaatne	Mahu osakaalud adekvaatsed	Õppe sisu on piisavalt avatud (potentsiaalse õppija jaoks)*	
	Tugevused	Arendusvõimalused	Muud tähelepanekud		

Joonis 1 Hindamismudel RKT õppekavade kvaliteedihindamiseks 2024-2025

* hindamiskriteerium lisati 2025. aasta hindamismudelisse lähtuvalt 2024. aasta ekspertide tähelepanekutest/tagasisidest/soovitustest.

Käesolev analüüs on ülesehitatud hindamisvaldkondadest lähtuvalt (vt Joonis 1 tumedamal taustal toodud valdkonnad). Kvantitatiivse analüüsi ilmetamiseks on toodud näiteid tugevustest ning arenguvõimalustest tsitaatidena hindamisaruannetest. Lisaks on analüüsitud kvalitatiivselt tugevusi ja arenguvõimalusi, milleks kasutati kodeerimist (vt lähemalt lk 10).

3. Hindamine numbrites

RKT rahastust taotles 37 õppeasutust: 25 kutseõppeasutust, 7 rakenduskõrgkooli ja 5 ülikooli. 2024. aastal hinnati valimi alusel kokku 128 õppekava ning 2025. aastal 140 õppekava.

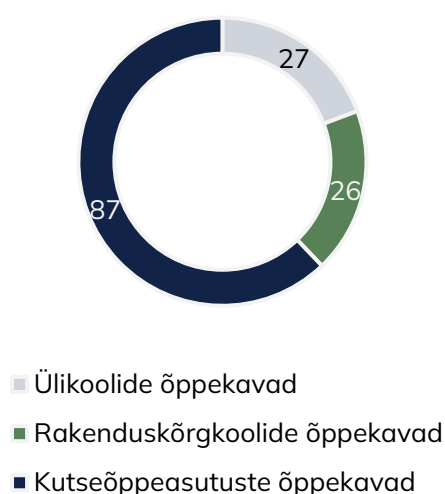
Hindamisvalimi koostamisel lähtuti juhuvalimist, tagades erinevate õppekavarühmade ja/või õppesuundade esindatus. Eelistati pikema kestusega õppekavasid ning õppeasutustel oli lisaks võimalus esitada hindamiseks üks õppekava omal valikul. Tunnustusvääriv on, et 2024. aastal esitas vabal valikul 5 kooli täiendava õppekava ning 2025. aastal 6 kooli.

2024 valimi õppekavade hulk
koolitüübiti (n=128)

Joonis 2 Õppekavade valim 2024

2025 valimi õppekavade hulk
koolitüübiti (n=140)

Joonis 3 Õppekavade valim 2025

4. Hindamise tulemused 2024-2025

Käesolev analüüs koondab 2024. ja 2025. aasta õppekavade kvaliteedihindamise põhitulemused ning toob välja peamised arenguvõimalused täienduskoolituse standardi nõuetele vastavuse parandamiseks ning õppekavade kvaliteedi tõstmiseks.

Õppekavade vastavus täienduskoolituse standardile

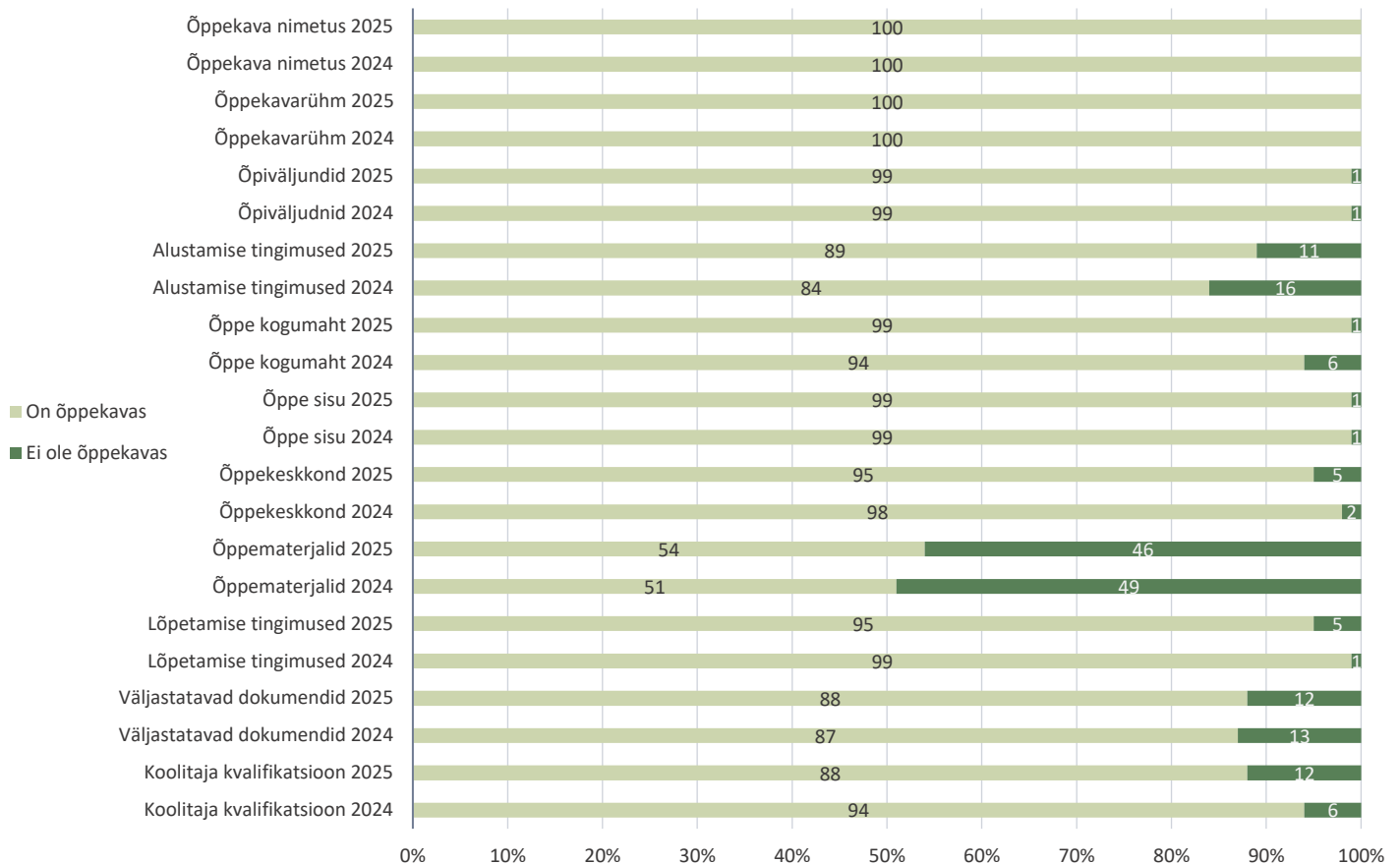
Hindamise tulemusena saab välja tuua, et enamik kohustuslikke elemente on õppekavades nõuetekohaselt esitatud.

Peamiste kitsaskohtadena nii 2024. kui 2025. aastal ilmnesis hinnatud õppekavades **lõpetamise tingimuste** ebapiisav või liiga üldsõnaline kirjeldamine, **väljastatavate dokumentide** kohta esitatava info puudulikkus ning **koolitaja(te) kvalifikatsiooni** kirjelduse ebaselgus või liigne üldistus, mis ei anna piisavat ülevaadet koolituse läbiviimiseks vajalikust kompetentsist.

“Koolitajate kvalifikatsiooni ebaühtlane esitamine õppekavades. Palume ühtlustada õppekavades koolitajate kvalifikatsiooni kirjeldus.”

“Soovitame kõikides õppekavades üle vaadata info koolitajate kohta ja lisada info koolituse läbiviimiseks vajalikku kompetentsust näitava kvalifikatsiooni või vastav õpi- või töökogemuse kohta ning juhul, kui koolitust viivad läbi järjepidevalt sama(d) koolitaja(d), soovitame õppekavasse lisada nende nimed koos kvalifikatsioonikirjeldusega.”

Võrreldes 2024. aastaga saab positiivsena välja tuua, et **õppe kogumahu kajastamine õppekavas** ei olnud 2025. aasta enam probleemiks.

Joonis 4 Standardi nõuetele vastamine

Joonis 4 tulemuste puhul tuleb silmas pidada järgmisi põhimõtteid:

- **õpingute alustamise tingimused** tuleb õppekavas esitada üksnes juhul, kui need on eeltingimuseks õpiväljundite saavutamisel;
- **õppematerjalide loend** on kohustuslik vaid siis, kui materjalid on õppekava läbimiseks ette nähtud.

Õpiväljundite sõnastamine ja sobivus õppekavaga

Õpiväljundite vastavus hindamiskriteeriumitele **paranes** 2025. aastal võrreldes 2024. aastaga ligikaudu **2–3 protsendipunkti** (vt Joonis 5). Seega saab järeldada, et 2025. aastal hinnatud õppekavades sõnastatud õpiväljundid olid selgemalt ja arusaadavamalt sõnastatud ning saavutatavamad ette antud õppemahuga.

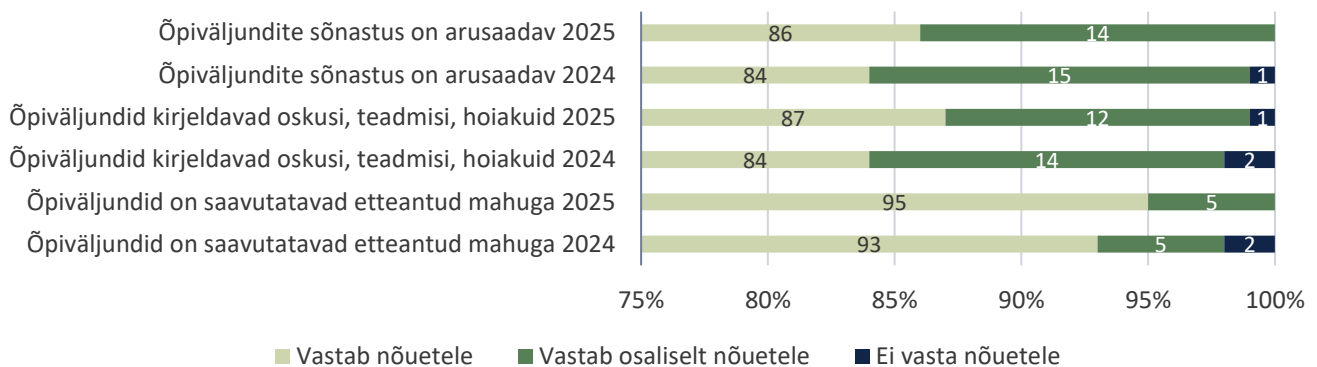
Arenguvõimalustena tõusid esile eelkõige:

- õpiväljundite sõnastamine ühe tegusõna põhimõttel;
- täpsema ja üheselt mõistetava sõnastuse kasutamine;
- teadmiste, oskuste ja hoiakute selgem eristamine.

“ Soovitame täpsustada õppekavade õpiväljundeid, vältides seejuures õppeprotsessi kirjeldamist ja mitme verbi kasutamist õpiväljundi sõnastamisel. ”

“ Soovitame õppekavade õpiväljundid sõnastada konkreetsemaks kasutades aktiivseid tegusõnu, et omandatavad teadmised ja oskused oleksid õppijatele paremini arusaadavad ning need oleksid seeläbi ka hinnatavad. ”

“ Soovitame õpiväljundite sõnastamisel olla konkreetsem, millised teadmised ja oskused koolituse käigus omandatakse, kasutades aktiivseid tegusõnu, kirjeldades ühes õpiväljundis ühte pädevust ning viia õpiväljundite ja hindamiskriteeriumide sõnastused omavahel kooskõlla. ”

Joonis 5 Õpiväljundite vastavus kriteeriumitele

Õppekava ja õpiväljundite sobivus sihtrühmaga

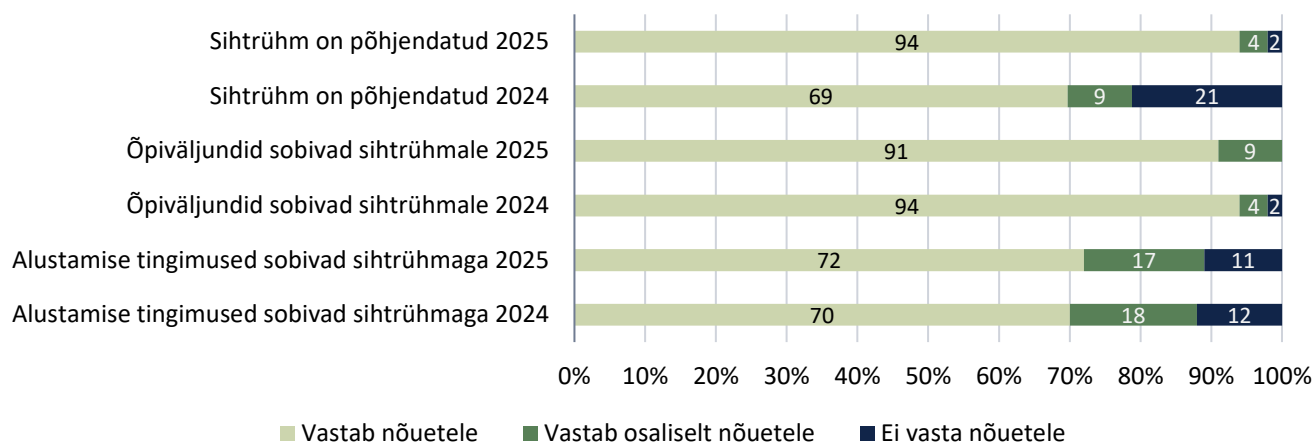
Sihtrühma käsitus oli **2025.** aasta hindamisel üldjoontes **läbimõeldum** ning see kajastus ka paremates hindamistulemustes (vt Joonis 6). Mõlema aasta hindamistulemustest ilmnes **arengukoht õppe alustamise tingimuste** sõnastamisel.

Arenguvõimalusena saab esile tuua, et õpingute alustamise tingimuste sõnastamine peaks olema:

- täpsem;
- lihtsam ja selgem;
- sõnastatud potentsiaalse õppija vaatenurgast, et õppija saaks kiiresti aru, kas õpe vastab tema vajadustele.

“ Täpsustada õpingute alustamise tingimusi kõikides hinnatud õppekavades. ”

“ Õppekavades puudub või on ebapiisav info õppe alustamise eeltingimuste ja vajalike eelteadmiste kohta. Soovitame siinkohal nimetatud õppekavade puhul hinnata õppe alustamise tingimuste kirjeldamise vajadust. ”

Joonis 6 Sobivus sihtrühmaga

Hindamine ja lõpetamise nõuded õppekavades

2024 ja 2025. aasta õppekavade hindamise **tulemuste võrdlus** näitab, et antud hindamiskriteeriumi osas **olulisi muudatusi ei ole** toimunud ning mõlema aasta tulemused on sarnased (vt Joonis 7). Samuti ei ilmnenud kahe aasta võrdluses märkimisväärsed erinevusi õpiväljundite hindamismeetodite sõnastamises.

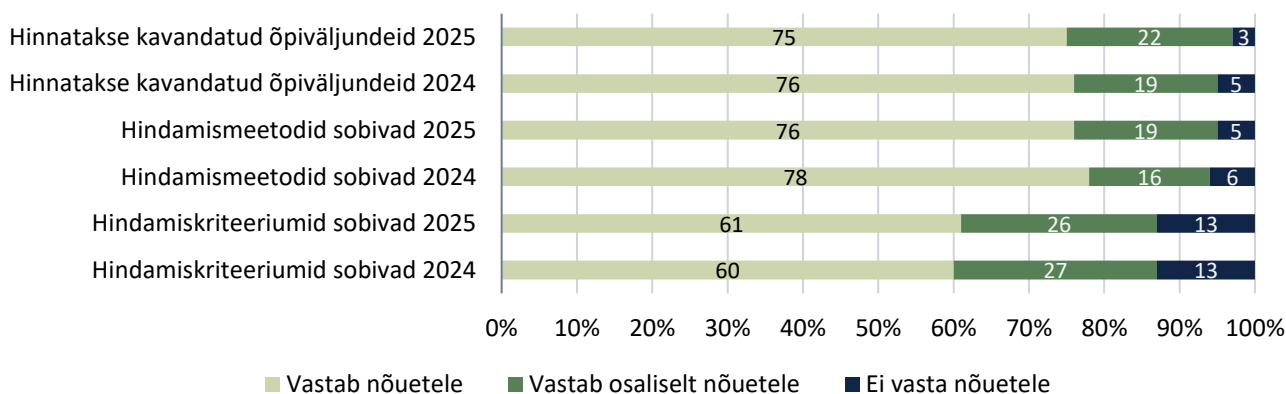
Mõlemal aastal tõid hindajad arengukohana esile:

- hindamiskriteeriumite puudumise või nende ebapiisava selguse;
- hindamiskriteeriumite liiga üldise sõnastuse;
- vajaduse siduda hindamiskriteeriumid selgemalt õpiväljunditega.

“ Hindamiskriteeriumid on väga üldised, mistõttu võib õppijale jääda arusaamatuks, mis tasemel mingid õpiväljundid tuleb omanda positiivse tulemuse saamiseks. ”

“ Mitteeristav hindamine on hindamisviis mitte -meetod. Soovitame hindamiskriteeriumid täpsemalt kirjeldada ja tuua välja hindamiskriteeriumite seos konkreetsete õpiväljunditega ja hindamismeetodiga, nii on potentsiaalsel õppijal selgem, mida kursuse lõpetamiseks tegema peab. ”

“ Hindamisviisi all on kirjeldatud praktiliste tööde sooritamise, mis on pigem hindamismeetod. Hindamiskriteeriumiks on märgitud "mitteeristav", mis on hindamisviis. ”

Joonis 7 Hindamine ja lõpetamise nõuded

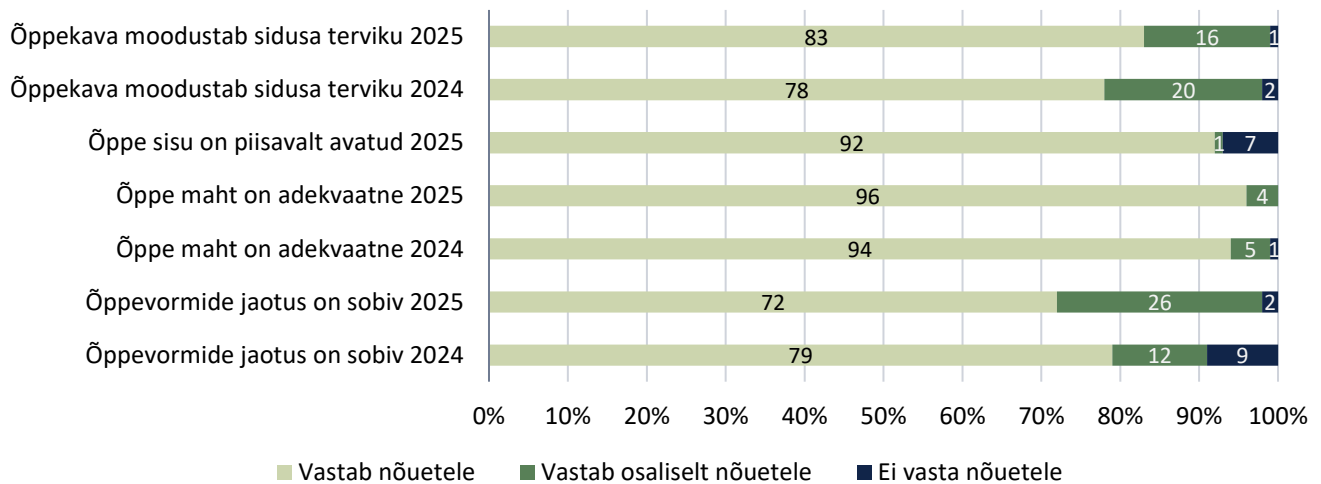
Hinnang õppekavale

2025. aasta hindamistulemuste põhjal moodustavad hindamise valimisse kuulunud õppekavad võrreldes 2024. aastaga **sidusama terviku**, õppe sisu on üldjuhul piisavalt avatud ja arusaadavalt kirjeldatud. Samuti on õppemaht õppekavades enamasti selgelt määratletud ning vastab õpiväljundite ja õppe eesmärkide saavutamisele.

“Õppekava on sidus tervik, õppe sisu teemade osas on potentsiaalse õppija jaoks piisavalt ja selgelt välja toodud, õppe maht on adekvaatne.”

Arengukohana saab **2025.** aastal välja tuua **õppevormide jaotuse** kajastamise õppekavades. Võrreldes 2024. aastaga esines rohkem õppekavasid, kus auditoorse, praktilise ja iseseisva töö jaotus oli esitatud osaliselt või puudus täielikult.

“Õppe sisu on avatud vaid kahe teemaga, sh ei selgu, millised on praktilised ülesanded. Õpiväljundid, õppe sisu ja õppekava eesmärk vajavad omavahel paremat kooskõlastamist.”

Joonis 8 Hinnang õppekava sidususele

5. Kvalitatiivne analüüs

Ekspertide hinnangute põhjal tuvastati 2024. aastal kokku 99 tugevust ja 119 arenguvõimalust ning 2025. aastal vastavalt 114 tugevust ja 120 arenguvõimalust. Kuigi hinnatavate õppekavade arv oli 2025. aastal suurem, tehti mõlemal aastal koolipõhine analüüs 37 õppeasutuse lõikes, mistõttu on tulemused omavahel võrreldavad. Tulemused viitavad tugevuste kasvule, samal ajal kui arenguvõimaluste hulk püsis sisuliselt samal tasemel.

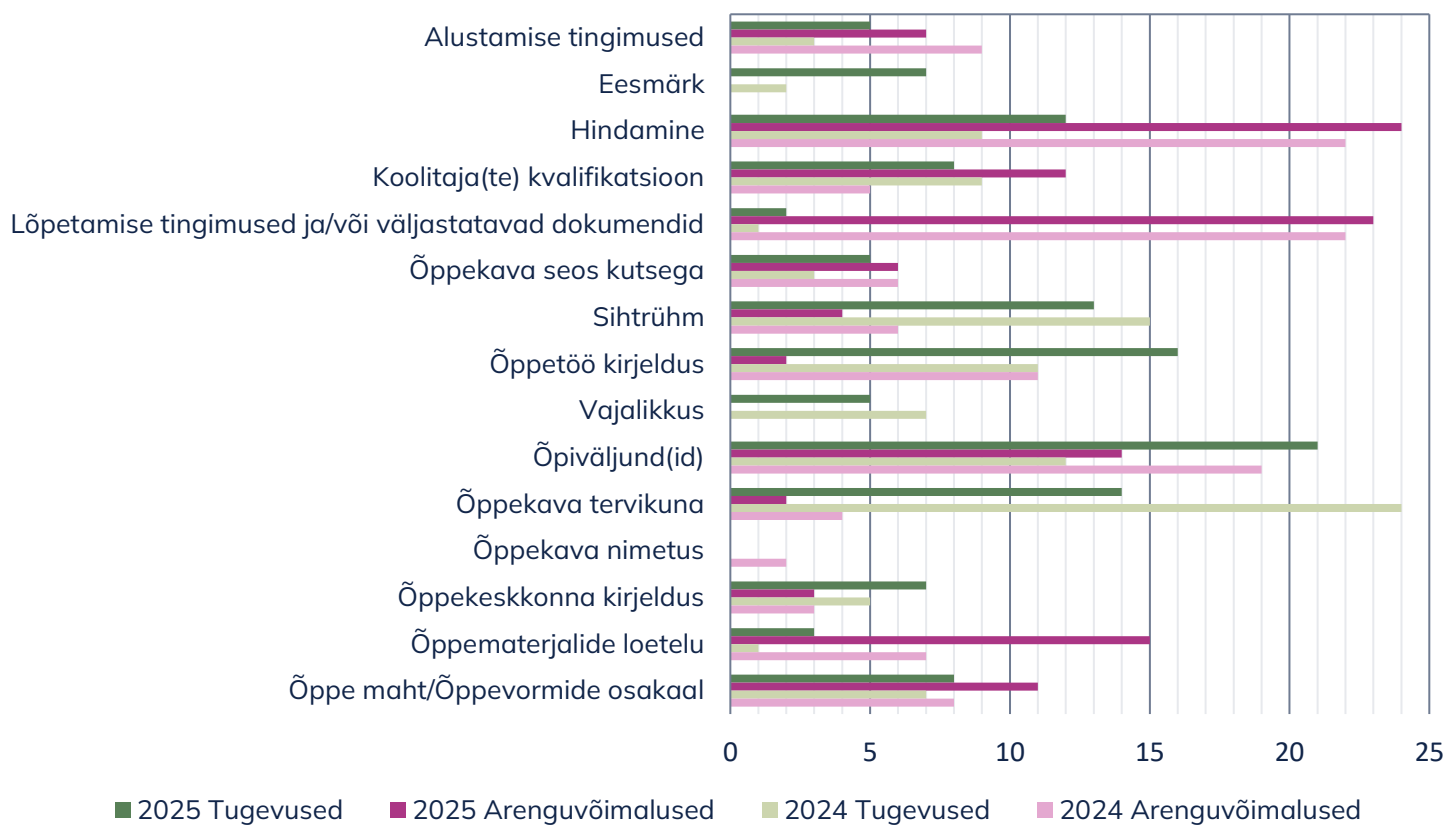
Sõnaliste hinnangute süstematiseerimiseks kasutati kodeerimist, mille tulemusel moodustati 15 koodi. Kahe koodi puhul esines vaid tugevusi ning ühe koodi puhul vaid arenguvõimalusi. Oluline on märkida, et hindamiskspertidele anti suunis tuua võimalusel esile tugevused ning juhul, kui esineb hindamiskriteeriumitele mittevastavusi või osalisi vastavusi, esitada arenguvõimalused koos soovitusetega. Sellest tulenevalt tuleb tugevuste mahu tõlgendamisel arvestada võimaliku raporteerimiskalduvusega; põhjuslikke järeldusi tugevuste kasvu põhjuste kohta teha ei saa.

Küll aga joonistusid arenguvõimaluste kodeerimisest välja korduvate probleemkohtadena hindamisega seonduv ja lõpetamise tingimuste seadmine ning väljastatavate dokumentidega seonduva informatsiooni kajastamine. Täiendavalt viitasid eksperdid 2025. aastal varasemast sagedamini vajadusele lisada õppematerjalide loetelu: 15 kooli õppekavade puhul kasutati tõenäoliselt õppematerjale, kuid viited puudusid õppekavas.

Väiksem, kuid siiski märgatav erinevus esineb ka 2025. aastal õppemahu ja/või õppevormide (auditoorne, praktiline, iseseisev õpe) mahulise jaotumuse osas. 2025. aasta hindamisel toodi arenguvõimalusi välja rohkem, kui 2024. aastal. Seda teatavat probleemkohta tõendab ka ekspertide hinnang kriteeriumile „Õppevormide jaotus on sobiv“ (vt Joonis 8). Peamiselt toodi välja mahtude jaotuvuse kirjelduse puudumine õppekavas ehk õppekavades ei kajastatud, kuidas õppe maht jaguneb erinevate õppevormide vahel.

Õpiväljunditega seonduvalt toodi endiselt mitmeid arenguvõimalusi ja tugevusi välja, küll aga on näha arenguvõimaluste hulk vähenes 2025. aastal märgatavalt, samal ajal lisandus rohkem tugevusi võrreldes 2024. aastaga. Kuigi õpiväljundite seadmine on endiselt kitsaskoht (vt Joonis 5), on siiski kahe hindamise vahel õpiväljundite kirjeldamine paranenud. Samasugune tendents isegi tugevamalt on näha õppetöö kirjeldamisega.

Sarnaselt on toodud arenguvõimaluste hulk vähenenud 2025. aastal võrreldes varasemaga alustamise tingimuste ja sihtrühma kirjeldamise osas ehk teisel hindamisaastal olid asutused paremini kirjeldanud õppekavades seatud alustamise tingimusi ning sõnastanud koolitusele oodatud sihtrühma selgemini, kui 2024. aastal.

Joonis 9 Kodeeritud tugevused ja arenguvõimalused

6. Kokkuvõte

Analüüs kinnitab, et enamik hinnatud õppekavadest vastab standardi nõuetele ning tuvastatud probleemkohad on sarnased erasektoris varem kirjeldatutega¹ (vt Kumpas-Lenk ja Napp (2023)). 2025. aasta tulemused viitavad võrreldes 2024. aastaga mõõdukale kvaliteediparendusele

Suurimat tähelepanu vajavad õppekavades:

- hindamine ning lõpetamise tingimuste ja väljastatavate dokumentide kajastamine;
- õpiväljundite selgem sõnastamine ning nende sidumine hindamisega;
- õppe alustamise tingimuste täpsem määratlemine;
- õppematerjalide loetelu ja sellele viitamine õppekavas.

Tunnustust vääriv hinnatud õppekavade osas on:

- standardi nõuetele vastavate õppekavade koostamine;
- õpiväljundite sõnastamine sihtrühmast lähtuvalt;
- sihtrühma selge ja asjakohane kirjeldamine.

Kokkuvõttes, kuigi juba 2024. aastal hinnatud õppekavad heal tasemel, on 2025. aastal näha positiivset kvaliteedinihet, samal ajal kui suurimad paranduskohad püsivad hindamise läbipaistvuses, lõpetamise tingimuste täpsuses ning dokumendikirjelduste üheses esitamises.

¹ Kumpas-Lenk, K., Napp, M., (2023). [Täienduskoolitusasutuste õppekavarühma kvaliteedihindamise tulemuste analüüs 2022-2023](#). Tallinn: Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur.

Eesti Hariduse Kvaliteediagentuur
A. H. Tammsaare tee 47, 11316 Tallinn
haka@harno.ee